

Kannanotto Suomen Ulkoasiainministeriön Tansanian kehitysohjelman painopisteistä vuosina 2009 - 2011

Tausta:

Suomen eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on pyytänyt järjestöiltä kommentteja Suomen ulkoasiainministeriön laatimaan suunnitelmaan Suomen Tansanian kehitysohjelman painopisteistä vuosina 2009 – 2011.

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto (STKL) on käynnistänyt yhdessä Tansanialaisen sisarjärjestö Tanzania Council for Social Development (TACOSODE)n kanssa kehitysyhteistyöhankkeen Tansaniassa vuonna 2008. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Tansanialaisten kansalaisjärjestöjen osaamista ja asiantuntijuutta sekä tehostaa TACOSODEn toiminta kansalaisjärjestöjen kattojärjestönä. TACOSODElla on yli 250 jäsenjärjestöä ympäri Tansaniaa. Hanke on saanut rahoitusta Suomen Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroista vuosille 2008 – 2010.

Hankkeen käytännön yhteistyön sekä keskustelujen perusteella TACOSODE:n ja sen jäsenjärjestöjen edustajien kanssa Tansaniassa esitämme seuraavat asiat otettavaksi huomioon myös Suomen Tansanian kehitysohjelman toteuttamisessa:

1. Huoli köyhydestä ja tuloerojen kasvamisesta

Vaikka Tansaniassa viime vuosien aikana on tapahtunut myönteisiä talouskehityksen merkkejä, kuitenkin talouskasvu ei ole hyödyntäneet kaikkia tasapuolisesti. Suuri enemmistö ihmisistä on jäänyt myönteisen talouskasvun ulkopuolella ja elää edelleen erittäin köyhissä oloissa.

STKL:n kannanotto on, että Suomen kehitysyhteistyöhankkeissa köyhien ja heikossa asemassa olevien ihmisten tilanne ei saa unohtua. Julkisen kehitysyhteistyön päätavoitteena tulee jatkossakin olla köyhyyden vähentäminen ja heikossa asemassa olevien ihmisten tukeminen, mm. naisten, lasten, AIDS-orpojen, vammaisten, albiinoiden ja muihin vähemmistöryhmiin kuuluvien ihmisten tilanteen parantaminen.

2. Huoli perusterveydenhuollon tilanteesta

Viime vuosien aikana Tansaniassakin riehuva HIV/AIDS-epidemia ja sen seuraukset ihmisille ja yhteiskunnalle ovat olleet traagisia. AIDS-vastainen työ onkin ollut yksi kansainvälisten avustusjärjestöjen pääpainopiste Tansaniassa. Tällä työllä on ollut hyvät vaikutukset, ja mm. tietoisuus HIV/AIDSista ja ennaltaehkäisystä on levinnyt hyvin.

Tansanialaisen perusterveydenhuollon kehittäminen viime vuosien aikana on kuitenkin usein jäänyt HIV/Aids-vastaiseen taistelun varjoon. Nykytilanne on mm. että lääkärit ja hoitajat usein hakeutuvat parempien palkkojen perässä mieluummin HIV/AIDS-vastaiseen työhön kun perusterveydenhoidon pariin. Vaarana näin on perusterveydenhoidon rapistuminen.

STKL:n kannanotto on, että Suomen kehitysyhteistyö Tansaniassa esim. budjettituen myötä tulee jatkossakin tukea myös perusterveydenhuollon kehittämistä maassa.

3. Huoli maanomistukseen ja -käyttöön liittyvistä kysymyksistä.

Tansania on viime vuosien aikana siirtynyt yksityisen maanomistuksen malliin myös maaseudulla. Maaseutualueilla on ollut näkyvissä että uudet tahot – mm. kansainväliset ja kansalliset yritykset – ovat alkaneet ostaa viljelyskelpoista maata paikallisilta asukkailta. Myös metsäalueitten useimmiten laittomat hakkuut ovat lisääntyneet hälyttävästi. Kansalaisjärjestöt ovat huolissaan tilanteesta jossa monet paikalliset ihmiset eivät riittävästi tunne omia oikeuksia eikä ymmärrä maan myyntiin liittyviä seurauksia. Vaarana on että maaseudulla asuvat ihmiset köyhtyvät entisestään jos myyvät omaa maataan.

STKL:n kannanotto on, että kaikissa maankäyttöön liittyvien kehitysyhteistyöhankkeiden suunnittelussa ja täytönpanossa täytyy selvittää ja ottaa huomioon myös hankkeen pitkäaikaiset sosiaaliset vaikutukset paikallisiin ihmisiin. Esimerkkinä ovat metsä-, bioenergiatuotanto-, ruokaviljely- ja kaivostoimintahankkeet. Alueella toimivat kansalaisjärjestöt tulee ottaa mukaan suunnittelu- ja keskustelukumppaneina.

4. Huoli ihmisten omatoimisuuden vähentämisestä

Lukuisien kehitysyhteistyötahojen toiminta Tansaniassa viime vuosikymmenien aikana on ollut paitsi monia hyviä, mutta myös joitakin huonoja seurauksia. Yksi jälkimmäisistä on ollut, että ihmisten omatoimisuus ja halu osallistua oman maan kehitysprosesseihin vapaaehtoisella pohjalla on heikentynyt. Kehitysapu on johtanut esim. ilmiöön jossa ihmiset useimmiten odottavat maksua toimimiseen. Esim. koulutukseen osallistujat odottavat osallistumisesta maksua koulutusta järjestettäviltä tahoilta. Jopa hyväpalkkaiset työntekijät nykyisin odottavat näitä lisätuloja koulutuksiin osallistumisesta.

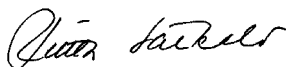
STKL:n kannanotto on, että Suomen kehitysyhteistyö Tansaniassa tulee avoimesti keskustella myös kehitysavun mahdollisista haittailmiöistä ja olla mukana luomassa yhteiset pelisäännöt niiden lievittämiseen, esim. koulutuksien osallistumismaksukäytännön suhteen. Tavoitteena tulee olemaan ihmisten tukeminen myös vapaaehtoistyöhön, omatoimisuuteen ja itsenäiseen vastuun ottamiseen. Tässä tavoitteessa myös Tansaniaan perusteilla olevalla Kestävän Kehityksen Instituutilla voi olla merkittävä rooli.

5. Tavoitteena demokraattinen kansalaisyhteiskunta

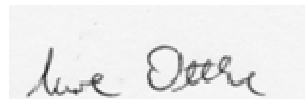
Lähidemokratian toteuttamiseen tarvitaan paitsi toimiva, oikeudenmukainen ja hyvän hallinnon periaatteilla toimiva julkinen sektori että myös asiantuntevat ja osaavat kansalaisjärjestöt. Kansalaisjärjestöjen tehtävä on valvoa julkishallinnon toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja oikeudenmukaisuutta ja tarttua ruohonjuuritason ongelmakohtiin.

STKL:n kannanotto on, että Suomen kehitysyhteistyö Tansaniassa tulee jatkossakin tukea myös kansalaisjärjestötoiminta maassa sekä toimia tiiviissä yhteistyössä maassa toimivien kansalaisjärjestöjen kanssa.

Helsinki, 11.5.2009

Riitta Särkelä
Toiminnanjohtaja

Uwe Ottka
Projektipäällikkö / Kehittämispäällikkö